

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-наукову програму «Екологія»
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
за спеціальністю 101 «Екологія» галузі знань 10 «Природничі науки»,
що реалізується Державною науковою установою
«Інститут екологічного відновлення та розвитку України»

Освітньо-наукова програма «Екологія» спрямована на підготовку здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти до самостійної науково-дослідної діяльності у сфері екології, охорони довкілля, збереження біологічного та ландшафтного різноманіття, оцінювання екологічних ризиків, забезпечення екологічної безпеки та екологічного відновлення. Актуальність програми визначається сучасними трансформаційними процесами в Україні, посиленням антропогенного навантаження на природні системи, наслідками воєнних дій та необхідністю наукового обґрунтування довгострокових підходів до відновлення екосистем і забезпечення екологічної стійкості територій.

Зміст ОНП відповідає предметній сфері спеціальності 101 «Екологія» та орієнтований на формування у здобувачів інтегрованої системи загальнонаукових і спеціальних компетентностей, необхідних для проведення оригінальних досліджень. Програма передбачає взаємозв'язок освітньої та наукової складових підготовки, що є принципово важливим для третього рівня вищої освіти. Освітня складова забезпечує методологічну та теоретичну основу дослідницької діяльності, тоді як індивідуальна наукова робота і виконання дисертаційного дослідження спрямовані на отримання нових наукових результатів.

Позитивної оцінки заслуговує орієнтація ОНП на актуальні напрями сучасної екологічної науки. Зокрема, програмою охоплено питання функціонування природних та антропогенно трансформованих екосистем, оцінювання їхнього стану та стійкості, дослідження наслідків антропогенного впливу, оцінювання екологічних ризиків, збереження біологічного й ландшафтного різноманіття, екологічного моніторингу, екологічної безпеки та відновлення порушених екосистем.

Важливим компонентом програми є орієнтація на застосування сучасних методологічних та інформаційно-аналітичних інструментів екологічних досліджень. Використання геоінформаційних систем, дистанційного зондування Землі, просторового аналізу, сучасних методів екологічного моніторингу та оцінювання ризиків розширює можливості комплексного дослідження просторової і часової динаміки екологічних процесів. Це сприяє формуванню у здобувачів здатності працювати з різномірними масивами екологічних даних, обирати адекватні методи їх аналізу та забезпечувати належний рівень обґрунтованості наукових висновків.

Структурно-логічна побудова ОНП забезпечує взаємопов'язаність освітніх компонентів, індивідуальної наукової роботи та підготовки дисертацій. Програмні результати навчання зорієнтовані на формування здатності здобувачів критично аналізувати наукову інформацію, визначати та обґрунтовувати актуальні наукові проблеми, застосовувати сучасну методологію екологічних досліджень, інтерпретувати отримані результати, формулювати

наукові висновки та представляти результати досліджень у професійному і науковому середовищі.

Позитивним аспектом є спрямованість програми на забезпечення зв'язку наукової підготовки з актуальними потребами екологічної сфери України. Тематика дисертаційних досліджень може бути пов'язана з проблемами оцінювання стану довкілля, екологічних ризиків, збереження екосистем і біорізноманіття, екологічної безпеки, природоохоронної діяльності та екологічного відновлення. Така орієнтація створює передумови для практичного використання результатів наукових досліджень у діяльності наукових установ, органів державного управління, природоохоронних структур та інших суб'єктів екологічної сфери.

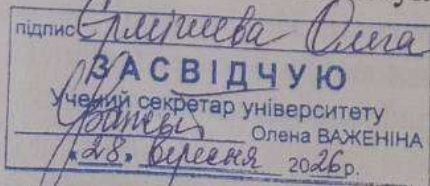
Водночас, з метою подальшого розвитку ОНП та посилення її дослідницької спрямованості вважаю доцільним у наступних редакціях програми розглянути можливість розширення освітньої складової, присвяченої сучасним методам кількісного аналізу та моделювання екологічних процесів, зокрема статистичному опрацюванню багатовимірних даних, просторовому моделюванню та прогнозуванню екологічних ризиків. Посилення цього компонента сприятиме подальшому розвитку методологічної підготовки здобувачів та підвищенню відтворюваності й доказовості результатів дисертаційних досліджень.

Загалом ОНП «Екологія» має цілісну структуру, належне наукове спрямування та відповідає змістовим і методологічним засадам підготовки докторів філософії за спеціальністю 101 «Екологія». Програма враховує сучасні тенденції розвитку екологічної науки, актуальні потреби охорони довкілля та завдання екологічного відновлення України.

За результатами розгляду вважаю освітньо-наукову програму «Екологія» актуальною, науково обґрунтованою та такою, що створює належні умови для підготовки здобувачів до самостійної науково-дослідної діяльності. ОНП рекомендую до реалізації та подальшого вдосконалення з урахуванням зазначеної рекомендації.

Рецензент:

доцент кафедри біофізики і фізіології
ДонНУ імені Василя Стуса,
доктор біологічних наук, доцент

Handwritten signature of Oleg Sermyshchov.

Олег ЄРМІШЕВ